Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

TER BESLISSING

Datum
13 april 2023

Onze referentie
IENW/BSK-2023/88603

Opgesteld door
Bestuurskern
Dir.Openbaar Vervoer en Spoor
Beleid en Omgeving

Beslistermijn
20 april 2023

Bijlage(n)
3

Aan Staassecretaris

nota

Beslisnota kamerbrief treinverbinding Eindhoven – Heerlen - Aken

Aanleiding

U bent via IENW/BSK-2023/34971 geïnformeerd over de ontwikkelingen in de stuurgroep IC Aken omtrent een IC-verbinding tussen Eindhoven en Aken in de dagranden. Uit onderzoek uitgevoerd in opdracht van de provincie Limburg is gebleken dat het onder voorwaarden mogelijk is om de verbinding in de dagranden te rijden. Wel vragen met name de juridische en financiële risico's aandacht. Zoals eerder met u gedeeld is decentralisatie een mogelijke manier om deze risico's te mitigeren.

Op donderdag 23 maart jl. vond een overleg plaats van de stuurgroep. Hierbij is de beslisinformatie besproken en ingestemd met het verder verkennen van decentralisatie om op korte termijn een verbinding in de dagranden mogelijk te maken op een manier waarbij de juridische risico's zijn gemitigeerd. Afgesproken is dat hiervoor een werkgroep zal worden opgericht. Om de Tweede Kamer – mede in het licht van de bredere discussie over de marktordening – te informeren over deze laatste ontwikkeling, is een brief aan de Tweede Kamer opgesteld.

Er wordt juridisch getoetst of de achterliggende beslisinformatie als bijlage bij de kamerstukken kan worden bijgevoegd. Deze stukken zijn door AT Osborne in opdracht van de provincie Limburg opgesteld. De juridische toets wordt mede in het licht van een non-disclosure agreement (NDA) en is uitgevoerd door Pels Rijcken. Hierna zullen bij positief advies vervoerders nog een akkoord moeten geven op publicatie. Bij een negatief advies zullen wij in overleg met provincie Limburg als opdrachtgever en AT Osborne als opdrachtnemer een versie opstellen, die wel gedeeld kan worden.

Geadviseerd besluit

Instemmen met het verzenden van de Kamerbrief over de vervolgstappen naar de verbinding Eindhoven – Heerlen – Aken.

Kernpunten

Het onderzoek dat is uitgevoerd in opdracht van de provincie Limburg over de mogelijkheden voor een Intercity-verbinding tussen Eindhoven en Aken in de dagranden geeft een beeld van de opties in de governance en bevat een indicatie van de business case en de operationele haalbaarheid van de realisatie van een dagrandverbinding op de korte termijn. Gezien de geschatte kosten en de verschillende (juridische) risico's en onzekerheden die uit het rapport naar voren

komen, is een aantal vervolgacties nodig voordat over de verbinding een besluit genomen kan worden. Decentralisatie is daarbij een manier om de juridische risico's te mitigeren.
De stuurgroep IC Aken heeft de eerder afgesproken ambitie voor een tweede sneltrein Maastricht-Aken en een structurele verbinding IC Eindhoven – Heerlen – Aken onderkend. De stuurgroep is van mening dat een besluit over de verbinding aan de dagranden en/of weekenden en een mogelijke decentralisatie de ambitie van een structurele IC Eindhoven – Heerlen – Aken niet in de weg mag staan.

In de brief staat het volgende omschreven:
- De ambities ('stip op de horizon') en de strategie rond de IC Aken. Hierbij wordt ook de verbetering op korte termijn benoemd: de tweede sneltrein tussen Maastricht en Aken, die inmiddels rijdt;
- Het onderzoek n.a.v. de motie Geurts/Minhas naar een 'tussenvariant' in de dagranden en de hierbij zaken die aandacht behoeven (met name juridische en financieel);
- Decentralisatie als mogelijk middel om deze risico's te mitigeren, waarbij wordt aangestipt dat dit nog niet direct een oplossing is voor het financiële vraagstuk;
- Om de mogelijkheden voor decentralisatie verder uit te werken om op korte termijn deze verbinding mogelijk te maken wordt een werkgroep opgericht;
- De urgentie van de verbinding en een verwijzing naar de Drielandentrein en de ondertekende intentieverklaring.

Krachtenveld
De inzet van IenW is in de eerste plaats het realiseren van een volwaardige Intercity-verbinding naar Aken. In 2020 is er een tweeledig besluit genomen over het verbeteren van de verbinding Heerlen-Aken. Voor 2025 een tweede drielandentrein tussen Maastricht-Heerlen-Aken, met crossplatform overstap op Heerlen richting Eindhoven en Randstad. Op langere termijn (na 2030) een volwaardige intercity-verbinding tussen Randstad-Eindhoven-Heerlen-Aken (zonder overstap). Hoewel de Stuurgroep (met als één van de leden, de toenmalig gedeputeerde van Limburg) met dit besluit ingestemd heeft, is er na 2020 voortdurend een debat geweest de wens om al voor 2025 een intercity-verbinding te organiseren tussen Randstad-Heerlen-Aken. Dit is kracht bijgezet in diverse Staten- en Kamermoties. In 2022 heeft dit geleid tot het besluit in de Stuurgroep Heerlen-Aken dat de provincie Limburg het voortouw heeft gekregen om invulling te geven aan de politieke wens op korte termijn. IenW had en heeft het voortouw bij het realiseren van het tweeledige besluit in 2020.

IenW stond en staat ook positief tegenover het voeren van gesprekken over andere varianten in de tussentijd, zoals de nu voorliggende dagranden-variant, hoewel IenW prioriteit geeft aan de uitvoering van het tweeledige besluit uit 2020. Daarom is alles op alles gezet om zo spoedig mogelijk een tweede trein (per uur) tussen Maastricht en Aken te laten rijden. Deze is inmiddels deels gerealiseerd; in de dienstregeling van 2023 is deze trein opgenomen tot Herzogenrath en deze wordt doorgetrokken tot Aken zodra de mogelijkheden daartoe zijn. Berenschot onderzoekt in opdracht van IenW de mogelijkheden voor een volwaardige IC-verbinding op de lange termijn. De provincies Limburg en Noord-Brabant en ProRail zijn hier actief bij betrokken.

Hoewel weinig kosteneffectief, ziet de provincie Limburg de verbinding aan de dagranden graag zo snel mogelijk van start gaan en heeft in de stuurgroep aangegeven bereid te zijn haar deel van de benodigde middelen op tafel te leggen. Noord-Brabant is niet bereid om middelen op tafel te leggen, maar staat niet negatief tegenover de verbinding, hoewel er wel zorg is bij Noord-Brabant over impact van deze keuze voor een volwaardige IC-verbinding. Vanuit Duitsland (NVR) is nog geen duiding of zij hun deel van de benodigde middelen op tafel willen leggen.

NS en Arriva zijn meegenomen in het onderzoek dat is uitgevoerd in opdracht van provincie Limburg en hebben kennis kunnen nemen van het definitieve rapport. Er zal contact worden gezocht met NS en Arriva vóór het verzenden van deze kamerbrief over de instemmingspunten van de stuurgroep.

ProRail heeft aangegeven nog toetsen uit te voeren op deze verbinding in het kader van operationele aspecten en veiligheid.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden
Niet van toepassing

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Kamerbrief IC Eindhoven – Heerlen – Aken	
2	Integrale notitie Aken Dagranden	Integrale notitie van AT Osborne met de beslisinformatie voor de totstandkoming van een verbinding in de dagranden
3	Beslisnotitie SG	Beslisnotitie voor de Stuurgroep IC Aken (gebaseerd op integrale notitie AT Osborne)